

Langer thuis - inclusieve wijk

Netty van Triest

Senior-projectleider Wonen en zorg

Opbouw presentatie Wonen en sociaal domein

1. Wat verandert komende jaren?
2. Welke betekenis heeft dit voor wijken?
3. Wat kunnen we op thema wonen, welzijn, zorg oppakken?
4. De uitdaging?

Wat betekent vergrijzing?

In 2030 achter elke 5de deur een 75-plusser

Van de 75-plussers....

- Woont 92% zelfstandig, stabiliseert tot 94-95%
- Is 38% kwetsbaar (definitie SCP)

Echter

- Ruim 40.000 ouderenhuishoudens van 65 jaar of ouder (7%) wonen in een 'ongeschikte' woning (Leidelmeijer et al. 2017)
- Aantal helpers in netwerk 85-plusser daalt: van vijftien relatief 'jonge' ouderen (50-75 jaar) nu, naar zes mensen in 2040 (SCP/PBL)

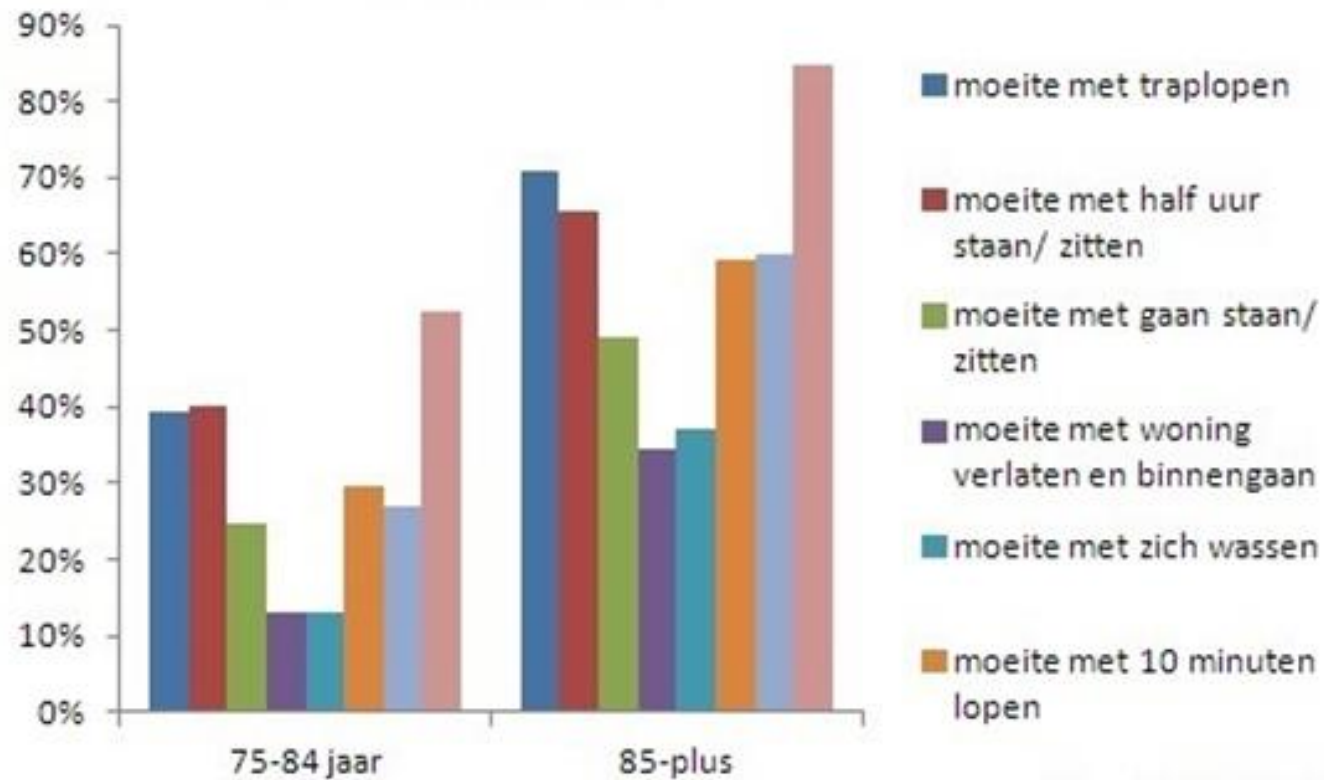
Afname intramurale capaciteit

Jaar	Verzorgings- huis	Verpleeghuis	Totaal capaciteit	Aantal 80 plussers	Capaciteit per 80-plusser
1980	150.000	46.000	196.000	312.000	0,63
1985	149.000	49.000	198.000	371.000	0,53
1990	140.000	52.000	192.000	428.000	0,45
1995	128.000	55.000	183.000	476.000	0,38
2000	111.000	59.000	170.000	500.000	0,34
2005	105.000	65.000	170.000	548.000	0,31
2010	84.000	74.000	158.000	648.000	0,24
2020	(27.000)	110.000	110.000	700.000	0,14
2050		110.000	110.000	2.000.000	0,05

Tabel: Afname intramurale capaciteit verzorging en verpleging ten opzichte van 80-plussers, Ministerie VWS, 2012, in rood red. P31/NvT

Beperkingen thuis

Beperkingen bij dagelijkse levensverrichtingen

Bron: WoON 2015

Babyboom is hoog opgeleid en beter inkomen, maar...

- Absolute toename aantal kwetsbare 80-plussers: alleenstaand, laag inkomen, meerdere chronische aandoeningen
- Vaker voorkomend dementie
- Fragiele netwerken: vereenzaming en verwaarlozing
- Weinig bereidheid tot voorsortierend gedrag
- Al veel ontwikkeld in woonvormen: maar nu wijkgericht?

Zelfstandig wonen psychische (verstandelijke) beperkingen

- Verdere extramuralisering intramuraal GGZ (eerdere afspraak: 11.000 van 33.000 plekken verdwijnen);
- Visie Commissie Dannenberg: *beschermde woonplekken* in de wijk zijn uitgangspunt
- Behoefte aan 10.000 woningen extra (Federatie Opvang),
- 10.700 jongeren dak- en thuisloos (CBS, 2016)

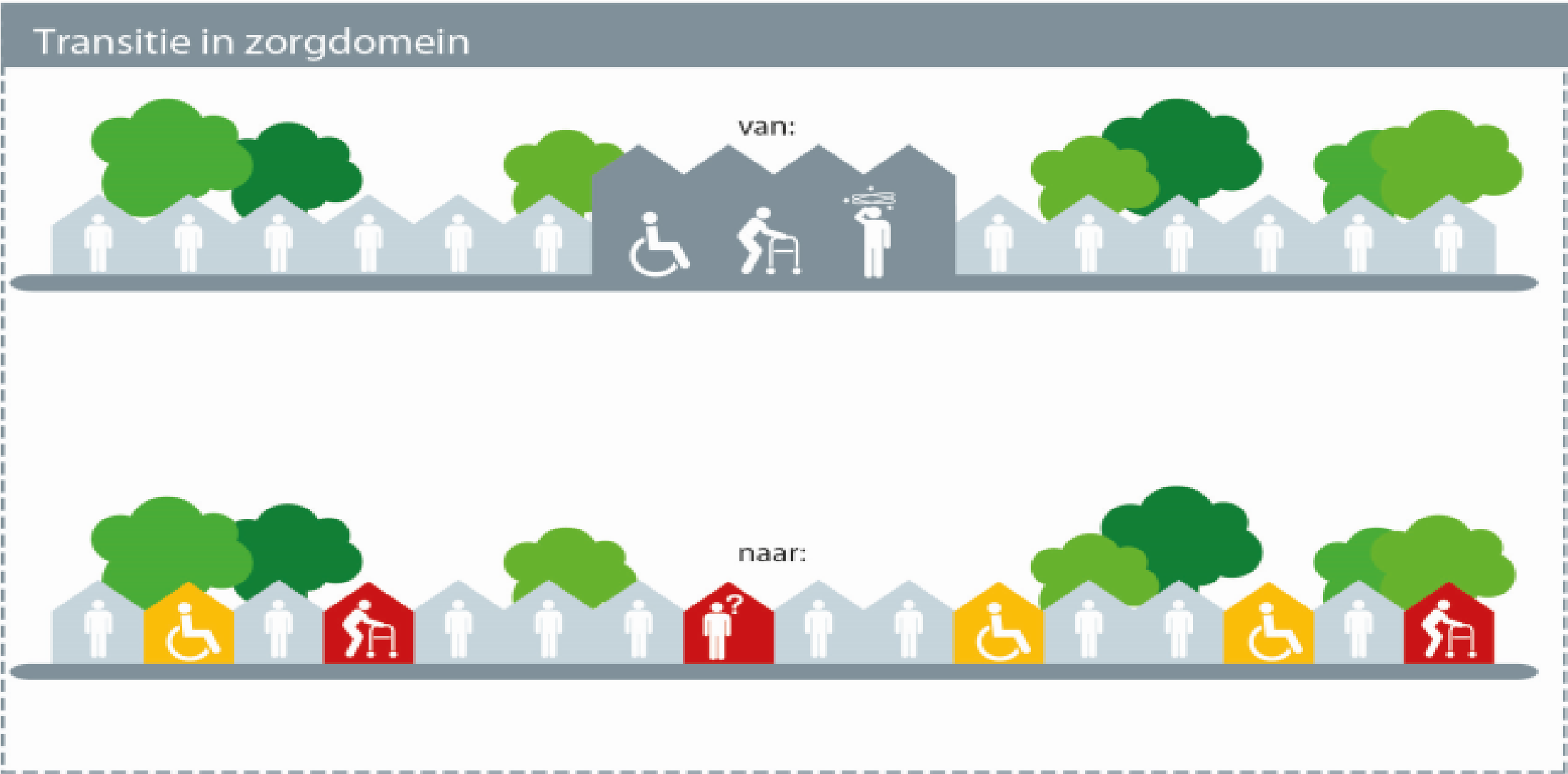

Langer thuis: psychische beperkingen

- Hete aardappel tussen partijen
- Uitstroom naar zelfstandig wonen vergt een integrale aanpak
- Leefbaarheid in de wijk vraagstuk: integratie en verwelkoming
- Woonvormen naast professioneel begeleid en beschermd wonen in de kinderschoenen

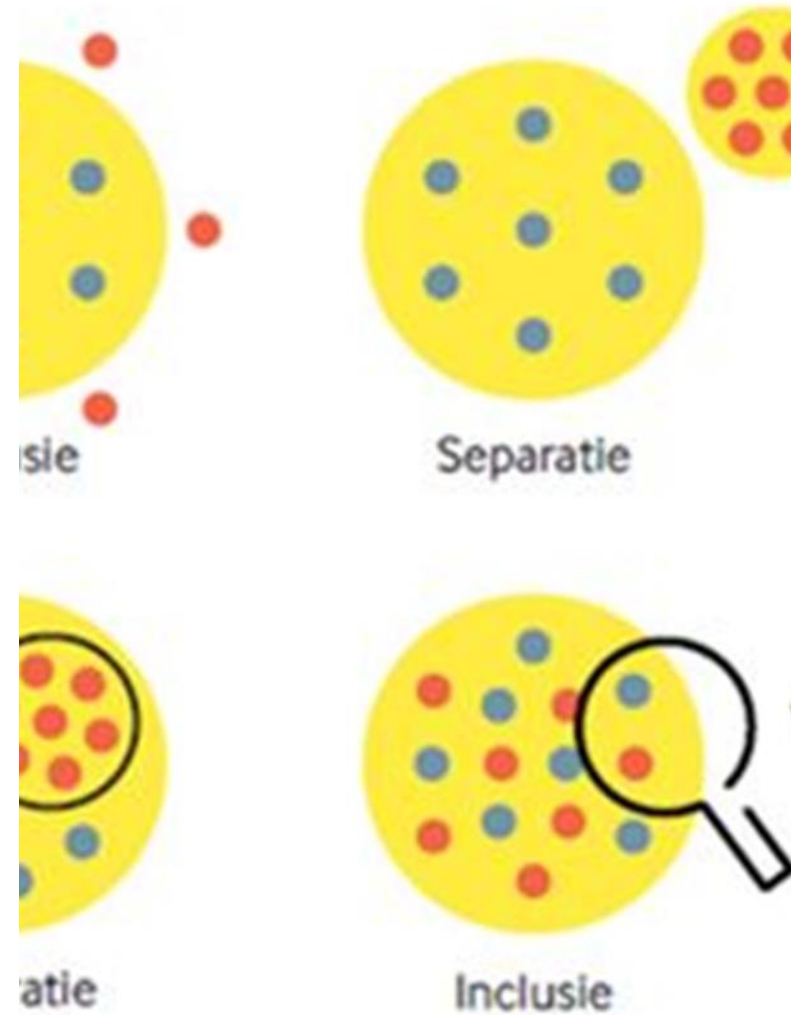

Veranderende visie

Zoektocht wonen voor zorgdoelgroepen: Hoe organiseren we de plus?

1. Woonprofielen doelgroepen
2. Huidige aanbod
3. Wie woont waar in gemeente?
4. Spreiding of concentratie?
5. Keuzes in aanpak: specifieke woonvorm, gebiedsgerichte aanpak, woning-plus

All-in financiering verandert: scheiding wonen en zorg

Financiële scheiding

Woningcorporatie investeert in stenen, begeleiding door gemeente, zorg door zorgverzekeraar

Functionele scheiding

“Op Maat”, geen all-in product (omschreven kwaliteit) woonzorg

Organisatorische scheiding

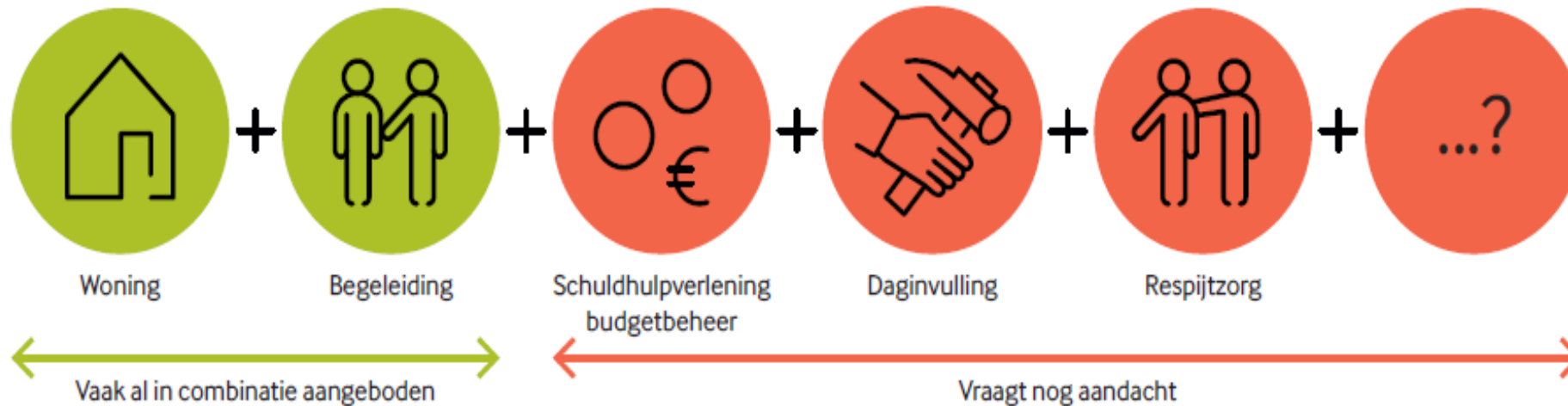
Voor integraal product zijn meerdere organisaties nodig

Uitdaging: Geen sturing van markt, hiërarchie maar netwerk en samenwerking

Vraagstuk: hoe integraal arrangement te organiseren?

2. Kwaliteit aanbod

Invulling integraal arrangement

kinderschoenen, primaire aandacht naar wonen en begeleiding

1. Samenwerken op cliënt: wonen

Vraagstuk: wonen plus?

Beschikbaar stellen van voldoende, kwalitatief goede woningen:

- Huisvestingsverordening 'Urgentie'
- Prestatieafspraken: contingent woningen toewijzen aan doelgroep
- Labelen woningvoorraad

Nieuw:

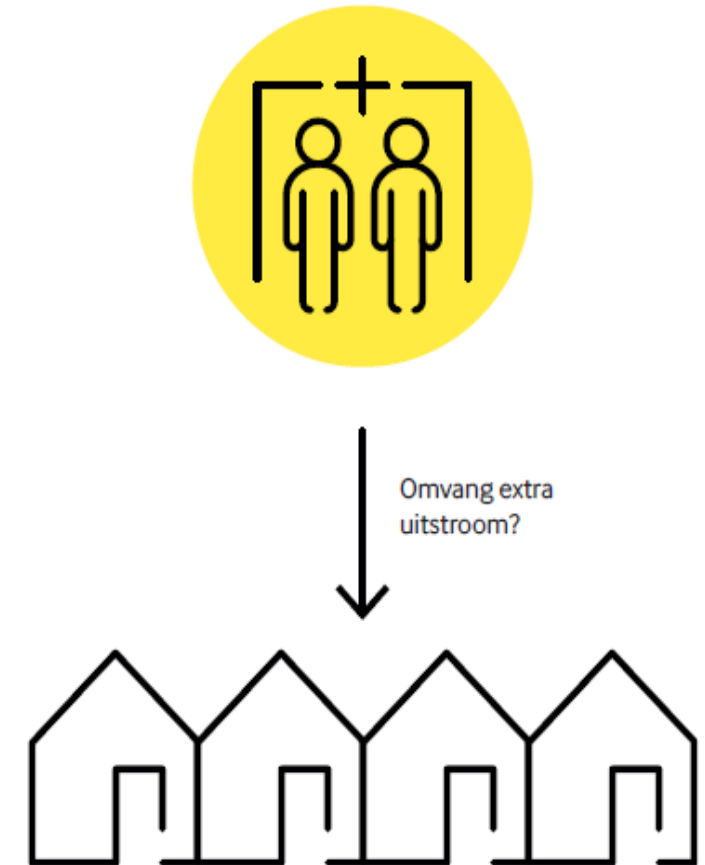
Procesregie bij uitstroom

Doe-tafel met bevoegdheden 20 woningen voor lastige situaties

Verrekening kosten woningontuiming

Woningaanpassingen (individueel en collectief)

1. Zicht op omvang opgave

2. Samenwerken op omgeving: wijk

Vraagstukken

Ontmoeten, maatschappelijk herstel, dagbesteding, nabije hulp

Voorbeelden vanuit woondomein

Bieden van ruimten

Bieden en ontwikkelen van woonvormen die helpend zijn: Magic Mix

2. Samenwerking op omgeving: wijk

Steeds meer behoefte aan sociaal beheer

Bijdragen aan schoon, heel en veilig in buurt

(Bemiddelen bij conflicten)

Ondersteunen en actief waarderen van inzet huurders: inhuur

Community building

Monitoren en signaleren

Voorbeelden vanuit woondomein

Flatcoach, wijkbeheerders, meedragen Buurtbedrijf, Data-lab

Gezocht: Professionele zon in huis

Voor stut en steun in seniorencomplexen

In heel Nederland is in seniorencomplexen behoefte aan wat meer reuring en gezelligheid. Veel bewoners zijn onder andere vanwege de mogelijkheid wat meer contacten aan te gaan naar het complex verhuisd. Maar de mate waarin dat ook echt gebeurt valt tegen. Veel ouderen zijn bereid om zich in te zetten voor een actievere gemeenschap, maar ze doen dat meestal niet vanzelf. Ze voelen zich er niet toe in staat, weten niet goed hoe te beginnen of hebben belemmeringen zoals gezondheidsproblemen. Daarom zijn deze woongemeenschappen op zoek naar enthousiasmerende en ondersteunende professionals zoals woonconsulenten, regisseurs klantcontact, enzovoort. Zij kunnen de bewoners helpen hun gemeenschap weer vitaal te krijgen.

De gedroomde professional kan in ieder geval:

- **Werken vanuit de vraag en de behoefte van de bewoners.** Dus helpen om dingen voor elkaar te krijgen, in plaats van dingen over te nemen.
- **Meedenken en sparren met de bewoners.** Ideeën en inspiratie hebben zij vaak wel, maar voor de uitvoering kunnen zij wel wat extra denkkracht gebruiken.
- **Inspireren en enthousiasmeren.** Deze professional is een ondersteunende zon in huis, die ideeën en initiatieven aanmoedigt en aanwakkert.
- **Bemiddelen bij conflicten.** Tussen bestaande en nieuwe initiatieven, maar ook binnen een initiatief kunnen conflicten ontstaan. De professionele zon in huis kan vanuit een neutrale positie een bemiddelende rol spelen in deze conflicten.

3. Samenwerking domeinen

Budget en middelen wonen: Woningnood?

Woningverdelingssysteem: vrije vestiging, distributie

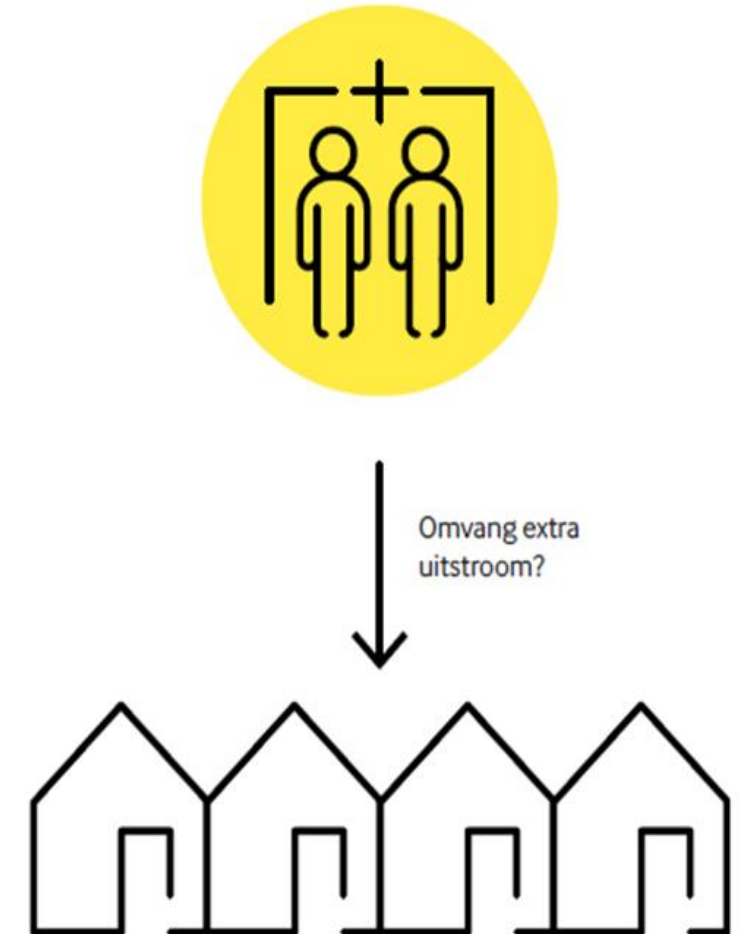
Kwantiteit woningvoorraad: prijs en kwaliteit

Spreading en menging sociale woningvoorraad in wijken

Keuze typen woonvormen: menging doelgroepen, flexibel, kleiner en sneller

Ruimte burgerinitiatieven: bouwen of mede-ontwikkelen

1. Zicht op omvang opgave

1. Wat is nodig: grensdiscussies domeinen

1. Wonen, ontmoeten, dagbesteding

Wonen-plus

Toegankelijke woonomgeving:

Sociale omgeving: netwerk?, betekenis buurt en facilitering in signalering, activering en ontmoeting?

Nabijheid voorzieningen: Aanwezigheid van triple A maar een 'oogje in het zeil'?

Uitdaging: gebiedsgerichte aanpak van professionele zorg

Nabije hulp:

hoe zorg in de wijk?

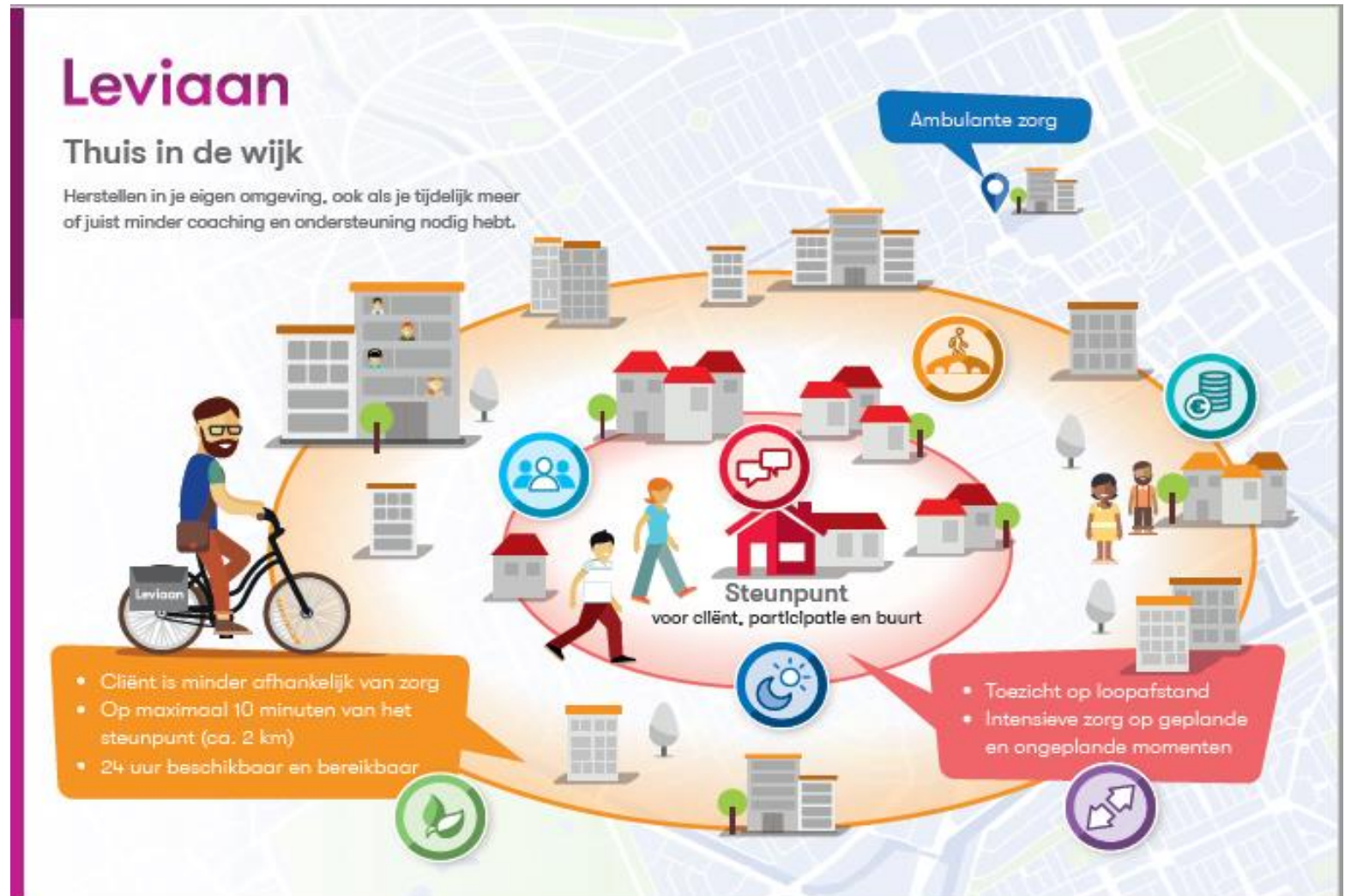
Vb.

24/7 Erop af team

Eén aanbieder WMO-budget

in wooncomplex

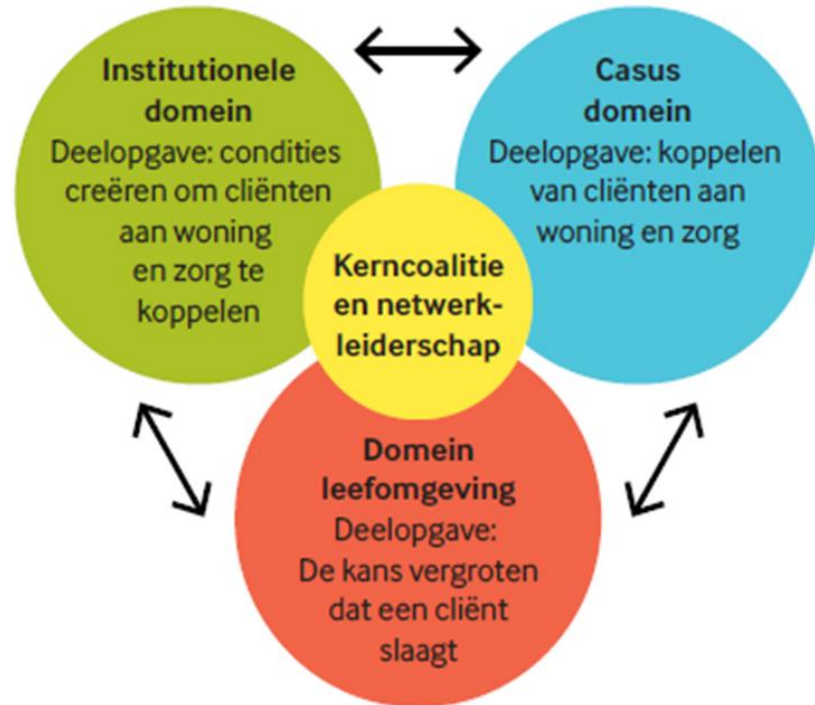
Wijkpsychiater

2. Wie maakt zich verantwoordelijk?

4. Regie op de samenwerking

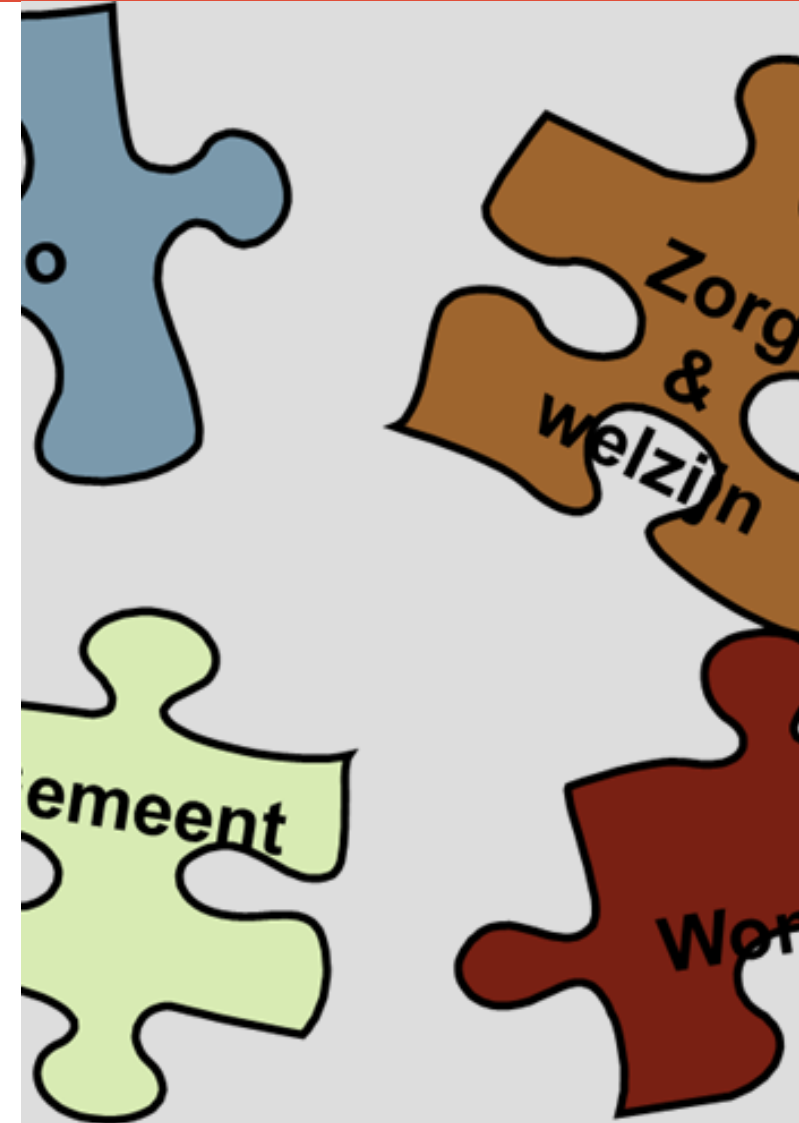
De gezamenlijke opgave: maximaal realiseren van een bevorderende en verantwoorde doorstroming van cliënten.

Procesaanpak

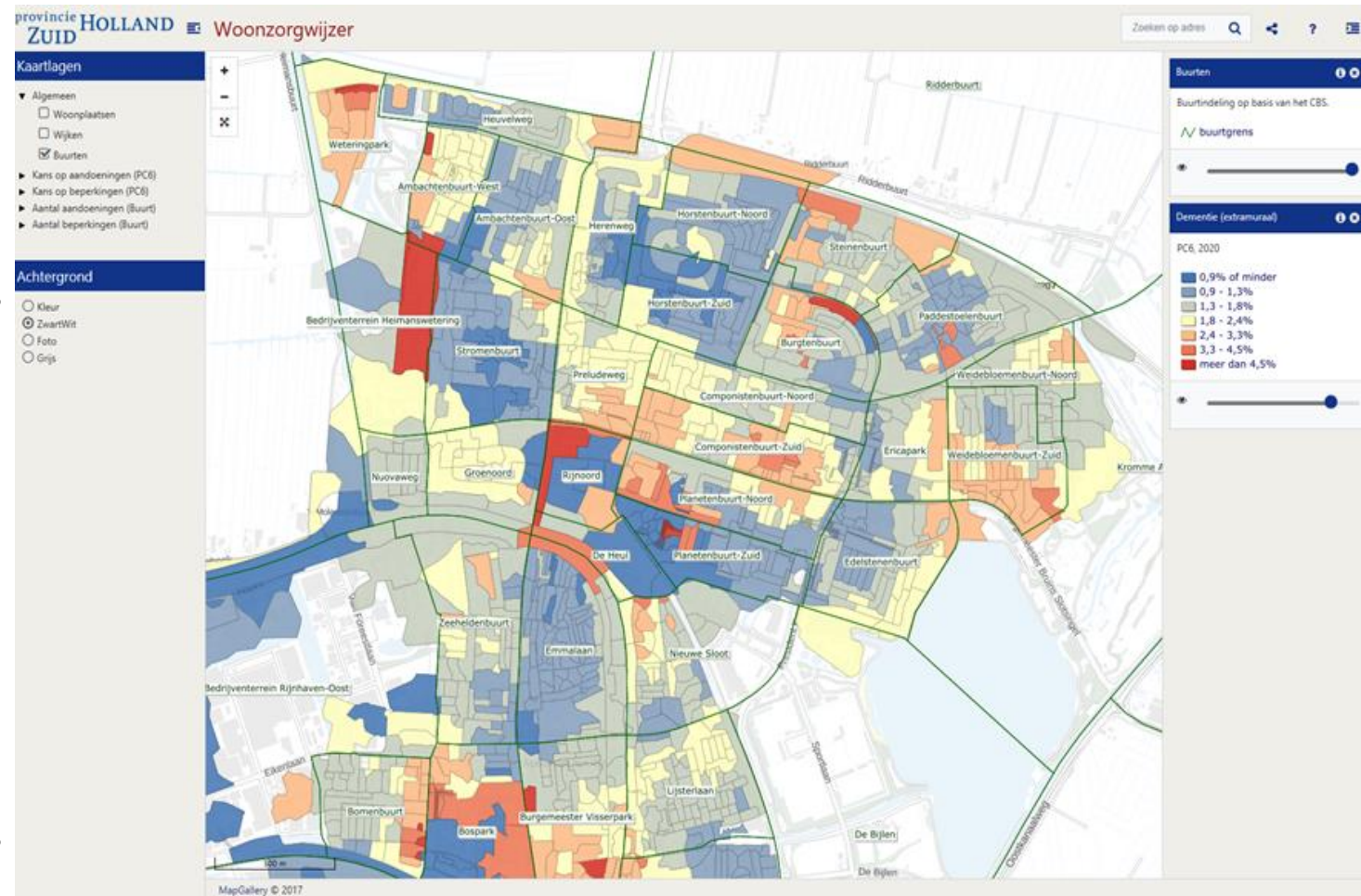
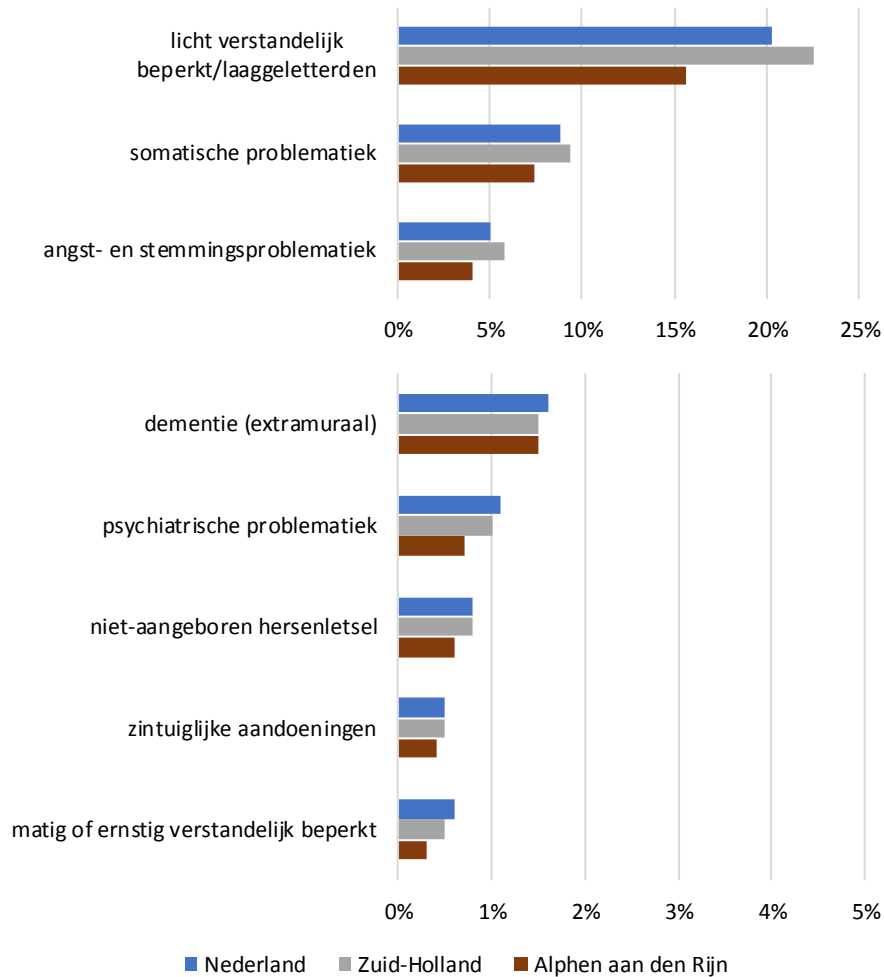
Achilleshiel gebiedsgerichte aanpak: duurzame organisatie en verankering

Hoe? Meerdere partijen en financiers? Interne organisatie gemeente complex. Hoe proces met inwoners te starten?

Wie woont er? Profiel van een gemeente

Snel inzicht in de spreiding

Concentratie van aandachtsgroepen: Urgentie gebiedsgerichte aanpak

Jaren '50/'60 'corporatie' wijken:

GGZ, leefbaarheidsvraagstukken, toename diversiteit

Kleine kernen/dorpen

Toename 80-plus, afname aantal draagkrachtige bewoners.

Bloemkoolwijken

Toename oudere eigenaar-bewoners, 80-plus, gebrek aan voorzieningen.

Bewonercommunities: samenwonen

Austerlitz zorgt!

Blauwhoed: Park Entree: Senior Smart Living

Wie komt bij ons wonen?: Maatschappelijke opvang en woonvoorzieningen

Gemakkelijker kunnen we het niet maken, wel leuker?

We komen met zelfstandig wonen aan de grens: niet langer, maar HOE, met welke kwaliteit

Woonservicegebieden goede uitgangspositie (maar) focus verleggen van langer naar beter zelfstandig wonen

Aandacht voor de onderkant

Ja, burgerinitiatieven en nieuwe woonconcepten. Maar massa maken met bestaand vastgoed?

Kwetsbaarheid / redzaamheid als kompas, verbinding tussen professional en vrijwilliger, tussen generaties en tussen culturen als uitdaging

Sluit meerjarige convenanten in gebieden met partijen met daarin een gezamenlijk gebiedsfonds om oplossingen te verzinnen voor grensproblemen en split incentives.